

Oba nižší soudy uznaly nárok na náhradu škody důvodem po právu.

Nejvyšší soud zrušil rozsudky obou nižších soudů a vrátil věc prvému soudu, by o ní dále jednal a znovu rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

důvodech:

Dovolání nelze upřítí oprávnění potud, pokud vytýká, že nižší soudy neobíraly se otázkou, zda žalobkyni vzešla porušením smlouvy se strany žalovaného škoda vůbec, jsouce v klamném domnění, že zjištěním porušení smlouvy jsou již splněny předpoklady pro vynesení rozsudku mezitímního a že otázku, zda a jak velká škoda žalobkyni vznikla, jest rozřešiti teprve v rozsudku konečném. § 393 prvý odstavec c. ř. s. stanoví, že, je-li vymáhaný nárok sporným, jak co do důvodu, tak i co do výše a věc jest zralá k rozhodnutí toliko co do důvodu, lze soudu rozhodnouti rozsudkem mezitímním o důvodu nároku. Z toho vyplývá, že rozsudku konečnému smí býti zůstaveno jen rozhodnutí o výši žalobního nároku a o útratách sporu. Žaluje-li věřitel, jako v tomto případě, o náhradu škody z porušení obligační povinnosti, musí dokázati nejen vznik obligačního nároku, nýbrž i že mu vzešla škoda a v jaké výši mu vzešla (srovn. § 273 c. ř. s. Dr. Krčmář: Právo obligační z r. 1924, § 27 odst. IV., str. 77. Dr. Armin Ehrenzweig: Das Recht der Schuldverhältnisse 1928, § 337, str. 298). Důvodem žalobního nároku na náhradu škody podle čl. 355 obch. zák. jest tedy nejen porušení smluvní povinnosti prodátelem, nýbrž i žalobcova škoda (buď zmenšení jmění, neb ušlý výdělek, neb obojí). Oba tyto předpoklady důvodu žalobního nároku dlužno zjistiti v rozsudku mezitímním a rozsudku konečnému lze zůstaviti toliko určení výše škody a útrat a ustanovení povinnosti k jich náhradě. Nižší soudy omezily se však na pouhé zjištění, že žalovaná firma porušila smluvní povinnost, a odkázaly (první soud mlčky, soud odvolací výslovně) zjištění okolnosti, zda žalobkyně vůbec nějakou škodu utrpěla čili nic, rozsudku konečnému, čímž pochybily. V tom směru zůstalo tedy řízení v obou nižších stolicích následkem mylného právního posouzení věci (§ 496 čís. 3 c. ř. s. a § 503 čís. 2 c. ř. s.) neúplným a kusým, neboť zde nebyly ještě splněny předpoklady pro vydání mezitímního rozsudku.

Čís. 8156.

Byly-li samostatně zažalovány útraty zajištění důkazu, protože byl hlavní nárok mimosporně vypořádán, platí pro útratovou pohledávku procesní předpisy o náhradě útrat.

(Rozh. ze dne 21. června 1928, Rv I 1618/27.)

Žalující firmě došla dráhou zásilka v poškozeném stavu. Znalci odhadli škodu na 1890 Kč, načež zástupce žalující firmy žádal na ředitelství státních drah o zaplacení náhrady škody 1890 Kč, útrat zajištění důkazu a náhrady znaleckých poplatků. Dráha poukázala žalující firmě jen oněch 1890 Kč, zamítnuvši zaplacení dalších útrat, pročež žalující firma žalovala dráhu o zaplacení útrat zastoupení při zajištění důkazu 2000 Kč, náhrady znaleckých poplatků 600 Kč a náhrady úroků 23 Kč. Procesní soud první stolice žalobu zamítl, odvolací soud původně odvolání odmítl, a když nejvyšší soud (viz čís. sb. 6683) usnesení jeho zrušil a uložil mu, by nehledě k odmítacímu důvodu, jehož použil, jednal o odvolání znovu, — přisoudil žalobci 2500 Kč.

Nejvyšší soud vyhověl dovolání žalovaného potud, že přisoudil žalobci jen 1139 Kč.

Důvody:

Správně praví dovolání, že § 83 žel. dopr. řádu ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n., odkazuje ohledně soudního zjištění poškození zboží, dopravovaného po železnici, na zákonná ustanovení, ale nesprávně míní, že tu nemají místa předpisy o náhradě útrat sporu. Ustanovení § 83 žel. dopr. ř. má na mysli zajištění důkazů podle §§ 384 až 389 c. ř. s. a tu ustanovuje § 388 třetí odstavec c. ř. s., že jest navrhovatel vyhrazen nárok na náhradu útrat, které mu zajištěním důkazu vzešly a které zatím sám musil založiti. V pravidelných případech, kdy jest hlavní nárok uplatňován sporem, tvoří tyto útraty součást útrat sporu vůbec, musí býti včasné ve hlavním sporu žádány (§ 54 c. ř. s.) a mohou býti přiřknuty za předpokladů §§ 41 a d. c. ř. s., tedy podle toho, jsou-li nutny nebo účelný a zdali a pokud navrhovatel ve hlavním sporu zvítězil. Nelze si domysleti důvod, proč by tomu mělo býti jinak ve případě, kde byl hlavní nárok mimosporně vypořádán a zůstal neuspokojen toliko útratový nárok, který pak nutno samostatnou žalobou uplatniti. Z toho, co posud vyloženo, již také plyne, že jest opodstatněn dovolací důvod § 503 čís. 4 c. ř. s., pokud dovolatel vytýká, že odvolací soud přisoudil žalobci celou zažalovanou útratovou pohledávku, nezkoumaje její výši. Jde jen o určení výše útrat na základě nesporného děje, tedy o právní posouzení věci, které může samostatně řešiti i dovolací soud, třebaže odvolací soud v té příčině pomlčel. Neprávem tvrdí žalobce v dovolací odpovědi, že prý žalovaná strana nečinila námitek proti výši útrat. Učinila tak již tím, že v první stolici odůvodňovala, že žalobce vůbec nemá nároku na náhradu útrat zajištění důkazu, protože prý podle § 82 (4) žel. dopr. ř. má si sám nésti útraty vzešlé přibráním znalců a protože předmět zajištění přecenil na 50.000 Kč, kdežto skutečná škoda činila jen 1890 Kč. Namítala-li žalovaná strana, že žalobci vůbec náhrada útrat nepřisluší, jest v tom jistě také obsažena námitka, že mu nepřisluší v žádané výši. A v té příčině nutno dáti žalované straně za pravdu. Žalobce ocenil v návrhu na zajištění důkazu svůj zájem na 50.000 Kč. V seznamu útrat účtoval žalobce útraty na podkladě hod-

noty 100.000 Kč, neb aspoň 90.000 Kč, jak psal žalované straně v upomínacím dopise ze dne 20. října 1926. Ale podle tohoto ocenění nepřísluší žalobci náhrada útrat, nýbrž jen podle výše škody, kterou skutečně utrpěl. Předpis § 41 druhý odstavec c. ř. s. ustanovuje, že má býti výše nákladů stanovena podle sazeb, pokud jest sazbami upravena míra odměny advokátovy, nebo jinak výše nákladů. A v té příčině ustanovuje § 4 vl. nař. ze dne 3. května 1923, čís. 95 sb. z. a n., že, vymáhá-li se náhrada škody nebo nabídl-li se žalobce přijmouti peněžitou částku, nebo ocenil-li si předmět sporu, jest proti odpůrci rozhodna hodnota soudem vyšetřená neb uznaná, tedy nikoliv ocenění žalobcovo. Bylo by tedy v pravidelném případě záleželo na tom, v jaké výši byl by soud náhradu škody ve hlavním sporu žalobci přiznal. Ale v souzeném případě nedošlo ke sporu o náhradu škody, protože se žalobce spokojil s náhradou znalci vyšetřenou a žalovanou stranou zaplacenou, totiž s 1890 Kč, k čemuž přistupují ještě úroky 23 Kč 58 h, které žalovaná strana dodatečně uznala, takže má se věc tak, jakoby byl žalobce žaloval náhradu škody 1913 Kč 58 h a jakoby byl ve hlavním sporu vyměřovány útraty sporu, včetně útrat zajištění důkazu a tak nutno postupovati i bez hlavního sporu. Na této základně byly podle § 41 c. ř. s. určeny útraty účelné a nutné na 639 Kč, k čemuž přistupují ještě poplatky znalců 500 Kč (po zaplacení částky 100 Kč, kterou žalovaná strana uznala), takže přísluší žalobci celková pohledávka 1139 Kč. Námitka žalované strany, že podle § 82 (4) žel. dopr. ř. má příkazce nésti útraty vzešlé přiřbráním znalců, jest bezpodstatná, protože v tomto případě nešlo o vyšetření škody v řízení železničním podle § 82 žel. dopr. ř., nýbrž o zajištění důkazu v řízení soudním podle § 83 žel. dopr. ř. a §§ 384 až 389 c. ř. s. Další námitka žalované, že byli přiřbráni tři znalci na návrh žalobcův a jen jeden na návrh žalované, a že si tedy má žalobce nésti náklady svých znalců, jest rovněž bezpodstatná, neboť podle § 388 první odstavec c. ř. s. řídí se provedení důkazu znalci podle pátého titulu druhé části c. ř. s., tedy také podle § 351 c. ř. s., podle něhož soud ustanovuje znalce a počet jejich a to s konečnou platností (§ 366 druhý odstavec c. ř. s.). Bylo tudíž přiznati náhradu poplatků všech znalců, které soud podle dohody stran ustanovil.

Čís. 8157.

Poklasného při zemědělském podniku nelze považovati za obchodního pomocníka aniž za statkového úředníka.

Důležitým důvodem k propuštění zaměstnance jest, trpí-li vědomě krádeže na zaměstnavateli příslušníky své rodiny, pokud se týče neoznámí-li krádeže páchané na zaměstnavateli třetími osobami. Předčasné propuštění ze služby nevyžaduje, by byl služební poměr rozvázán s okamžitou účinností.

§ 1164 obč. zák. neodporuje ujednání, jež bylo učiněno až při ukončení služebního poměru.

(Rozh. ze dne 21. června 1928, Rv I 3/28.)